

ZÁPISNÍK

MALÉHO OBJEVITELE ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

LIFE ČESKÉ STŘEDOHOŘÍ

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 1 14.04.2022 10:01

ZÁPISNÍK

MALÉHO OBJEVITELE ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ

4 PÍŠŤANSKÉ JEZERO
„BÝT ASPOŇ CHVÍLI JAKO ROBINSON“

18 BUKOVÁ HORA
„POSELSTVÍ VESMÍRNÝM CIVILIZACÍM“

20 NEBOČADSKÝ LUH
„BOBŘÍ STEZKOU PODÉL LABE“

26 KALVÁRIE
„MRAVENČÍ STEZKOU“

34 LOVOŠ
„EXPEDICE NA HORU SE DVĚMA VRCHOLY“

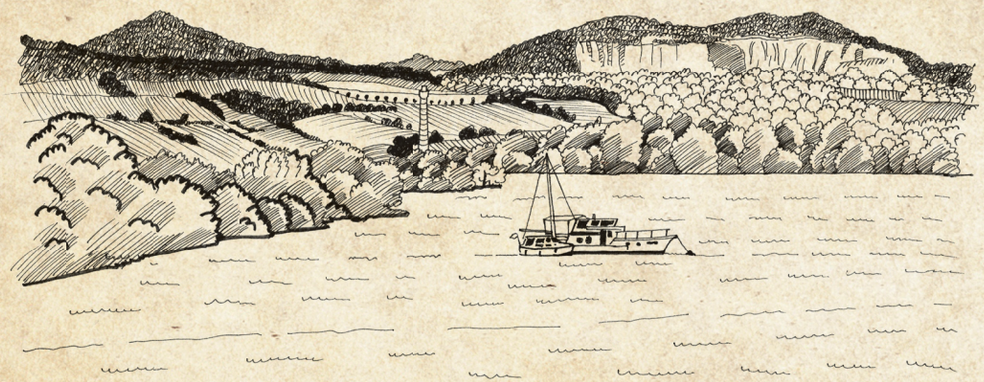

42 RADOBÝL
„ZA INSPIRACÍ UMĚLCŮ“

48 AKTIVITY, KTERÉ SI MŮŽETE SPOLEČNĚ ZKUSIT KDEKOLIV V PŘÍRODĚ

www.nature.cz • www.lifecs.cz • https://www.facebook.com/lifeceskestredohori

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 2-3 14.04.2022 10:02

PÍŠŤANSKÉ JEZERO

„BÝT ASPOŇ CHVÍLI JAKO ROBINSON“

Čtete dobrodružné knížky? A toužili jste někdy stát se trosečníkem? Být úplně sami na opuštěném ostrově? Pojďte si to zkusit. Ostrůvky na Píšťanském jezeře už na vás čekají!

Jak se na místo dostanete

K jezeru se pohodlně dostanete na kole z Litoměřic. Stačí se vydat po cyklostezce podél Labe až do Píšťan. Od litoměřické cyklověže je to 5,6 kilometru.

GPS souřadnice

50.5215000N
14.0669444E

Zajímavosti

Žernosecké (Píšťanské) jezero tu není odjakživa. Vzniklo teprve nedávno – v 50. – 60. letech 20. století zatopením (prosakováním říční vody) bývalého lomu na štěrkopísek. Je velké přibližně 90 hektarů, to je asi jako 130 fotbalových hřišť. Na jezeře jsou tři ostrůvky a dva poloostrovy.

Kdy vyrazit

duben, květen / září, říjen

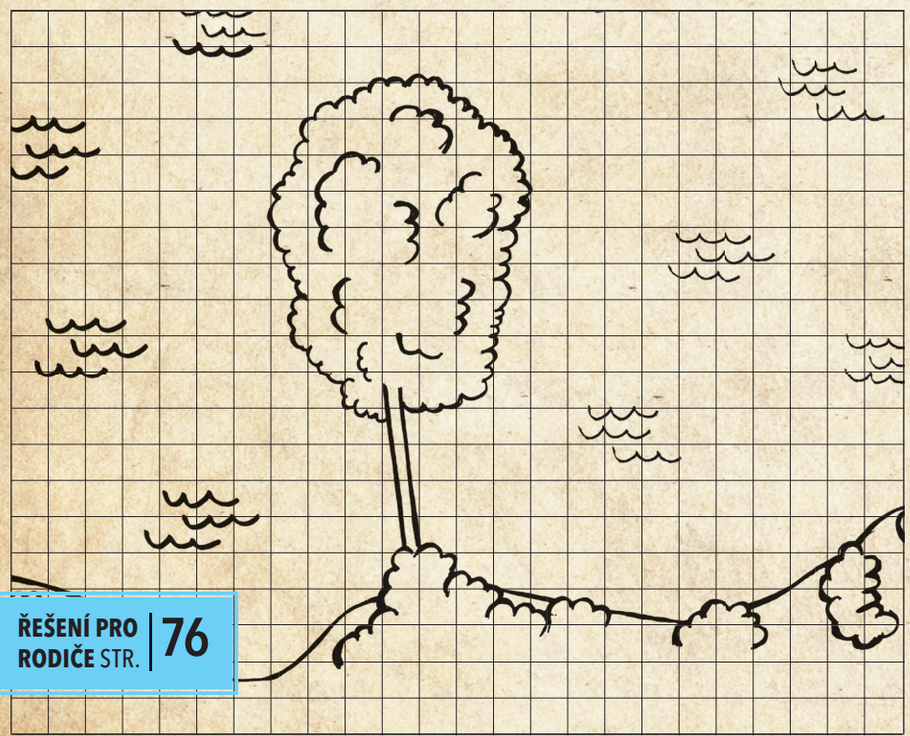
Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 4-5 14.04.2022 10:03

S SEBOU

Šátky pro všechny děti, slabší fixy nebo tužky, dalekohled, zavírací nůž.

ÚKOL
ZMAPUJTE OSTROV

Je to opravdu ostrov? Žije na něm někdo? Na ostrov nejblíže pláži se dá pohodlně dostat lávkou. Zkuste ho obejít kolem dokola a pořádně prozkoumat. Největší zajímavosti nakreslete do mapky, abyste příště věděli, kde co je. Ale pozor, tvořit mapu není tak jednoduché! Měla by být přehledná, takže žádné složité obrázky, ale spíš jednoduché značky. Ke každé značce napište číslo a vedle mapy vysvětlivky. Schválně, jestli se ve své mapě vyznáte i při další návštěvě.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. **76**

ÚKOL
POZNEJTE STROMY A KEŘE

Každý trosečník musí nejprve zjistit, co na ostrově roste a žije. Najděte listy stromů a keřů, které jsou na obrázcích. Můžete je vložit do zápisníku a donést domů. Ty, které nenajdete, škrtněte. Tím ale práce nekončí. Zkuste vysvětlit, proč jste některé stromy nenašli. Proč tu rostou jen některé druhy stromů a jiné zase ne.

lípa srdčitá

javor klen

topol bílý

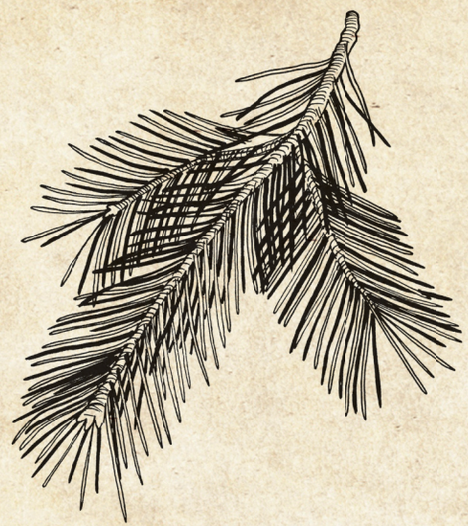

vrba bílá

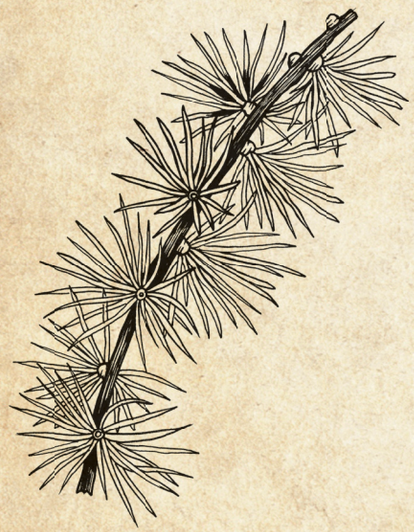
Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 6-7 14.04.2022 10:03

smrk ztepilý

jedle bělokorá

modřín opadavý

bříza bělokorá

jabloň domácí

slivoň špendlík

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. **76**

hrušeň planá

jasan ztepilý

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 8-9 14.04.2022 10:04

ÚKOL
SPOČÍTEJTE KACHNY

Kolem ostrova můžete uvidět spousty vodních ptáků. Vaším úkolem bude spočítat všechny kachny divoké. Ale pozor! Samička nevypadá stejně jako sameček. Proč je mezi nimi takový rozdíl? Proč je sameček barevný a samička taková nenápadná? A ještě jedna rada: nespleťte si kachnu s morčákem.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 76

ÚKOL
SEZNAMTE SE S MORČÁKEM

Kachna ale není jediný vodní pták na jezeře. Schválně, jestli se vám podaří najít také morčáka velkého. Vaším úkolem je najít tři rozdíly mezi morčákem a kachnou.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 76

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 10-11 14.04.2022 10:05

ÚKOL
JAK SPRÁVNĚ KRMIT VODNÍ PTÁKY?

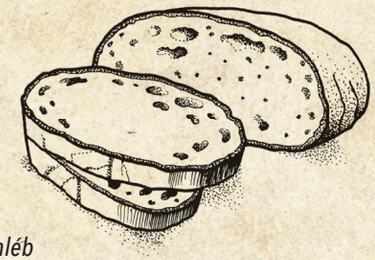
Lidé v zimě rádi pozorují labutě a občas jim i přinesou něco k snědku. Ne všechno je pro ně ale dobré. Škrtni všechny dobroty, které se labutím dávat nesmějí.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 76

dort

chléb

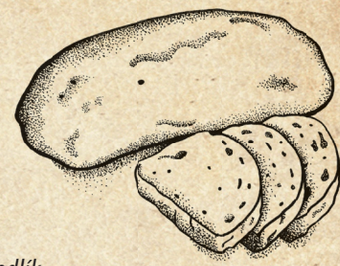
rohlík

lojová koule

hlávkový salát

knedlík

zeleninové odřezky

ÚKOL
POSTAVTE HNÍZDO

Ostrov není velký a vy na něm nebudete stavět chýši jako Robinson. Zahrajte si třeba na lysku černou. Tento drobný vodní pták si staví hnízdo z rákosu a větví. Mívá ho vždy blízko u vody. Zkuste to taky! Postavte si na břehu malé hnízdo z klacíků a dalších přírodních materiálů, které nejdete. Ať se v něm samičce líbí.

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 12-13 14.04.2022 10:06

ÚKOL
ROZHLÉDNĚTE SE PO OKOLÍ

Konečně máte čas prozkoumat i okolí ostrova. Vida, kolem vás není žádná pustina. Jaké dva mohutné kopce jsou z ostrova vidět?

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 76

ÚKOL
DRUHY, KTERÉ DO NAŠÍ PŘÍRODY NEPATŘÍ

V okolí Žernoseckého jezera se vyskytují druhy rostlin a živočichů, které pochází z jiných koutů světa a zde se objevily díky člověku. Označují se jako invazní, jelikož jejich nekontrolované šíření představuje riziko pro domácí druhy. Zkusíte je najít?

křídlatka japonská

želva nádherná

netykavka žláznatá

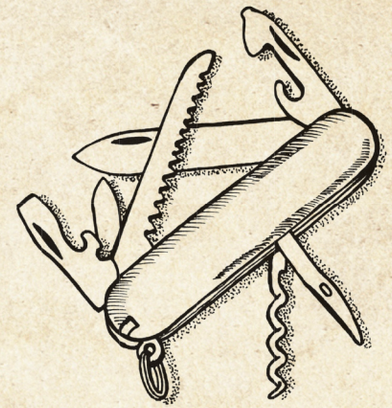

slunečnice topinambur

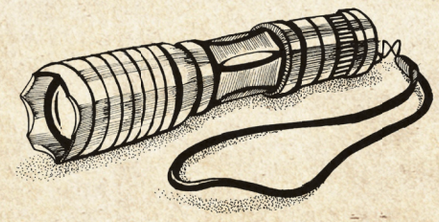
ÚKOL
PLÁNOVÁNÍ VÝLETU DO DIVOČINY

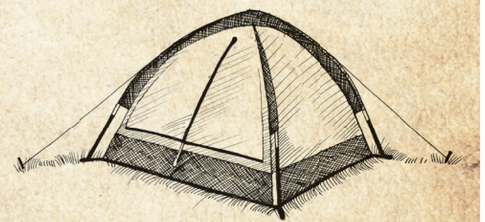
Posaďte se na břeh jezera a zopakujte si, co všechno jste na ostrově zažili a poznali. Potom si představte, jaké by to bylo na opravdovém opuštěném ostrově. Můžete zkusit vyprávět Robinsonův příběh – jeden začne a po chvíli předá slovo dalšímu.

Nakonec můžete přemýšlet, jaké **OPRAVDU NEZBYTNÉ** věci byste si s sebou vzali na týdenní výlet do divočiny. Co člověk potřebuje v přírodě, aby přežil?

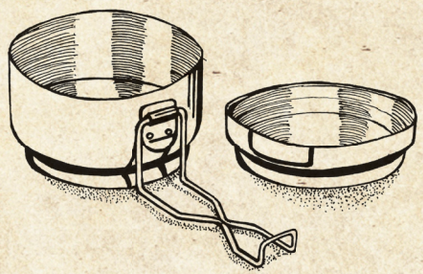

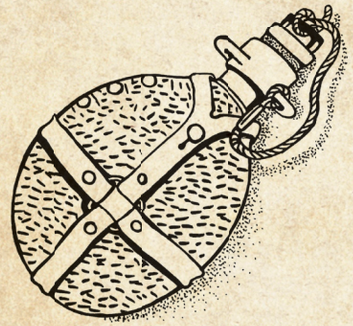

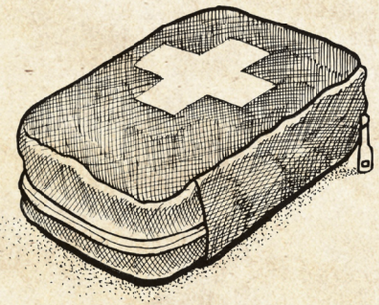

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 14-15 14.04.2022 10:06

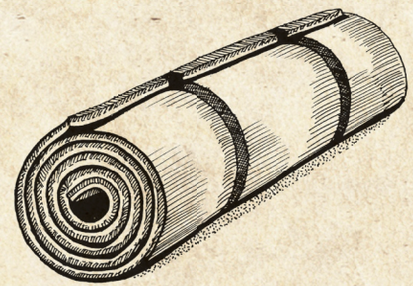

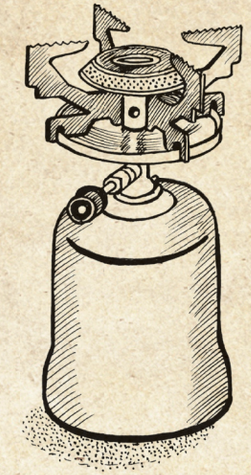

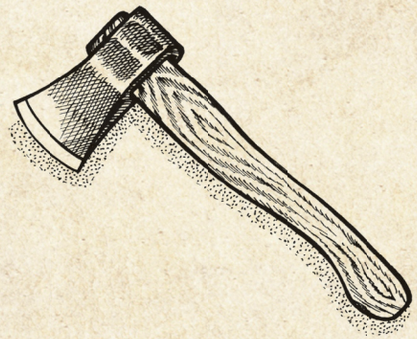

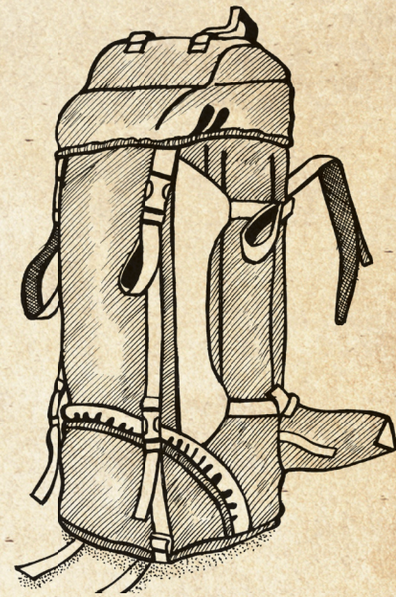

Aby to bylo zábavnější, zahrajte si hru. První z vás řekne: **„Až pojedu na týden do divočiny, vezmu si s sebou…“** (třeba sirky). Druhý to zopakuje i s těmi sirkami a přidá jednu další věc (třeba batoh). Třetí už říká: **„Až pojedu na týden do divočiny, vezmu si s sebou sirky, batoh a…“** (třeba spacák). Slov pořád přibývá. Kdo na něco zapomene, vypadává.

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 16-17 14.04.2022 10:07

BUKOVÁ HORA

„POSELSTVÍ VESMÍRNÝM CIVILIZACÍM“

Vysílač na Bukové hoře je vidět skoro odevšad. Kluci i holky z Ústí nad Labem, Teplic i Děčína si od roku 1975 představují, že je to obří raketa, kterou lze odletět do vesmíru. Co by asi tito kluci a holky vyprávěli o krajině Českého středohoří, kdyby potkali mimozemšťany?

Jak se na místo dostanete

Bukovou horu můžete zdolat pěšky – nejlépe po červené ze Zubrnic. Autem se sem dostanete z Verneřic přes obec Příbram. Pod vysílačem u turistického rozcestníku je malé parkoviště.

GPS souřadnice

50.6717922N
14.2288975E

Zajímavosti

Vysílač Buková hora stojí od roku 1975 na stejnojmenném kopci s nadmořskou výškou 683 metrů, ve východní části Českého středohoří. Výška stavby je 223 m. Je jedním z nejvyšších českých vysílačů a nejvyšší betonovou stavbou v Česku. Věž není přístupná veřejnosti. V původním projektu byla plánovaná v horním patře prstence (11. patro) vyhlídková restaurace. V okolí je několik zaniklých obcí – nejzachovalejší z nich se jmenuje Vitín.

Kdy vyrazit

květen – srpen

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 18-19 14.04.2022 10:08

S SEBOU

Opalovací krém, pastelky nebo slabé fixy, dalekohled, mapu východní části Českého středohoří.

ÚKOL
JÁ A VYSÍLAČ

Pokud budete stát dost daleko od vysílače, můžete si pořídit rodinnou fotku, na které budete stejně velcí jako televizní věž. Tenhle trik s perspektivou se používá i při natáčení filmů!

Fotografii si doma vytiskněte a nalepte sem.

ÚKOL
JAK JE VYSÍLAČ VYSOKÝ

Dokážete odhadnout výšku vysílače? Na vrchol s metrem v ruce bohužel nemůžete, zkuste to ale jinak. Musíte však vyběhnout na louky pod vysílačem.

Podle prastaré indiánské metody lze odhadnout výšku vzdáleného objektu. Postavte se zády k vysílači a vyjděte směrem od něj. Občas se předkloňte a podívejte se zpátky mezi svýma nohama. Až uvidíte špičku vysílače, budete od něj stejně daleko, jako je vysílač vysoký. Stačí jen změřit vzdálenost po zemi. No jo, ale půjde to v náročném terénu?

Jestli ne, zkuste si vysílač rozdělit na části a odhadněte jejich výšku postupně, jednu po druhé. Pro představu: sedmipatrový panelák měří asi 20 metrů.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 76

Došli jste až k vysílači? Postavte se těsně pod něj. Zavřete oči a poslouchejte, jak se z horních pater ozývá vítr. Výška je opravdu ohromující!

Vysílač připomíná raketu, která je připravena k letu. Poletí do vesmíru a odnese vaše poselství mimozemským civilizacím. Do startu zbývají poslední chvilky. Deset, devět, osm, sedm, šest, pět… Máte už připravenou zprávu mimozemským civilizacím? Že ne? Tak si ji honem připravte.

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 20-21 14.04.2022 10:08

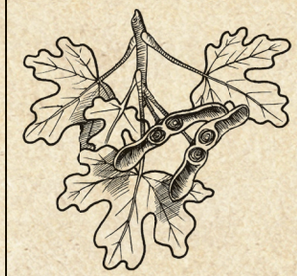
ÚKOL
CO ROSTE NA ZEMI

Aby si mimozemšťané dokázali představit, jak vypadá život na Zemi, ukažte jim, co roste na Bukové hoře. Rozhlédněte se kolem sebe. Čeho tu roste nejvíc? Vyberte jeden typický druh stromu, jednu květinu a jednu trávu. Nakreslete je do připravených rámečků a dejte si opravdu záležet. Zkuste zdejší druhy rostlin za pomoci knih nebo internetu pojmenovat.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 77

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 22-23 14.04.2022 10:09

ÚKOL
PŘÍBĚH O POZEMŠŤANECH

Teď se pohodlně usaďte někam, kde vám bude dobře, a nebudou vás rušit ostatní turisté. Vaším úkolem je vymyslet příběh pro mimozemšťany o tom, jak lidé osidlovali České středohoří, jak tu začínali obdělávat půdu a chovat dobytek. Jak se jim tady v kopcích asi dařilo? Příběh si zkuste vyprávět nahlas. Každý kousek. Jeden začne, ostatní pokračují. Sem do sešitu pak napište obsah příběhu. Jako v knížce – rozdělte příběh do kapitol, každé dejte číslo a vhodný název. Dokážete doma podle obsahu příběh znovu přeříkat?

Místo pro váš příběh

ÚKOL
HUMBOLDTOVA VYHLÍDKA

Buková hora, to není jen vysílač. Dojděte až na vrchol, vylezte si na skalku a vychutnejte si Humboldtovu vyhlídku. Prý jednu z nejkrásnějších na světě! Najděte na obzoru: kopec a zříceninu Kalich nad Třebušínem, Dlouhý vrch nad Litoměřicemi, Milešovku, řeku Labe, Ústí nad Labem a hřeben Krušných hor.

ÚKOL
ALEXANDER VON HUMBOLDT

Kdybyste se chtěli ve vesmíru chlubit nějakým pozemšťanem, mohl by to klidně být pan Humboldt. Žil už velmi dávno, proto ho asi neznáte. Z naučné tabule při cestě na vyhlídku ale můžete zjistit, kdo to byl a čím se proslavil.

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 24-25 14.04.2022 10:09

NEBOČADSKÝ LUH

„BOBŘÍ STEZKOU PODÉL LABE“

Možná by vás nenapadlo hledat chráněnou přírodu přímo na břehu Labe. To je ale chyba. Sedněte na kolo a vydejte se po pravém břehu do děčínských Nebočad. Čeká vás tu pravá říční divočina a v ní také největší český hlodavec. Zvíře, které z naší přírody kdysi vymizelo a teď se opět vrací. Je to zdatný dřevorubec a stavitel hrází. Už víte?

Jak se na místo dostanete

Do Nebočad se dostanete vlakem (zastávka Boletice nad Labem) nebo děčínskou městskou dopravou. Pak je to ale ještě kus pěšky. Nejlepší tedy bude vyrazit z Ústí nad Labem nebo z Děčína na kole – přímo po Labské cyklostezce.

GPS souřadnice

50.7207069N
14.1926117E

Zajímavosti

Nebočadský luh na okraji Děčína, to je především labský poloostrov se zbytky lužního lesa a slepé rameno řeky mezi ním a pevninou. Líbí se tu velkému množství ptáků v čele s ledňáčkem. Na konci dvacátého století se sem vrátili bobři. Lokalita je chráněná jako přírodní památka.

Kdy vyrazit

září – listopad

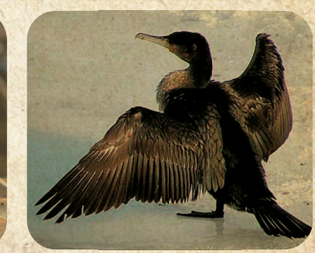

bobr evropský

ledňáček říční

kormorán velký

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 26-27 14.04.2022 10:10

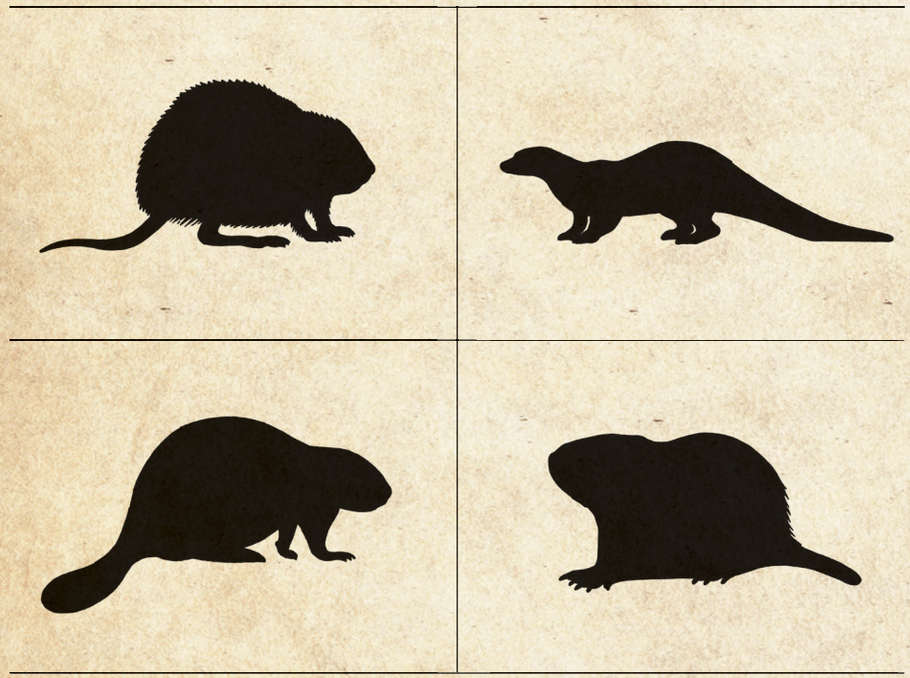
S SEBOU

Čaj do termosky (v případě, že jste se na místo vydali v doporučovaných měsících), tužky nebo slabé fixy, dalekohled.

Zastavte se u odpočívadla s lavičkami. Pohodlně se usaďte a nalijte si čaj, protože se tu chvilku zdržíte. Dospělí vám můžou přečíst zajímavosti z informační tabule o zdejším Nebočadském luhu. Nejvíc nastražte uši, až se bude mluvit o bobrovi.

ÚKOL
POZNEJ BOBRA

Která z těchto siluet patří bobrovi evropskému? Bobry občas lidé zaměňují s jinými druhy, jako je vydra říční, nutrie říční nebo ondatra pižmová.

Bobr evropský patří mezi živočichy, kteří z české přírody skoro vymizeli a teď se do ní vrací. Je proto potřeba je chránit a pečovat o místa, kde žijí.

ÚKOL
ČÍM SE ŽIVÍ BOBR

Z obrázků vyber všechno, čím se může živit bobr.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 77

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 28-29 14.04.2022 10:11

ÚKOL
BOBŘÍ HRAD

Bobr je velký stavitel. Najdeš správnou cestu z jeho hradu ven?

Nyní jste vyzbrojeni všemi potřebnými znalostmi k průzkumu prostředí, kde bobr žije. Vydejte se dál po cyklostezce směrem k Ústí nad Labem. Asi po 700 metrech, u dřevěné cedule, odbočte doprava na bývalý říční ostrov. Terén je dost zarostlý, hledejte vyšlapané stezky.

ÚKOL
CEDULE S VLASTNÍ STŘÍŠKOU

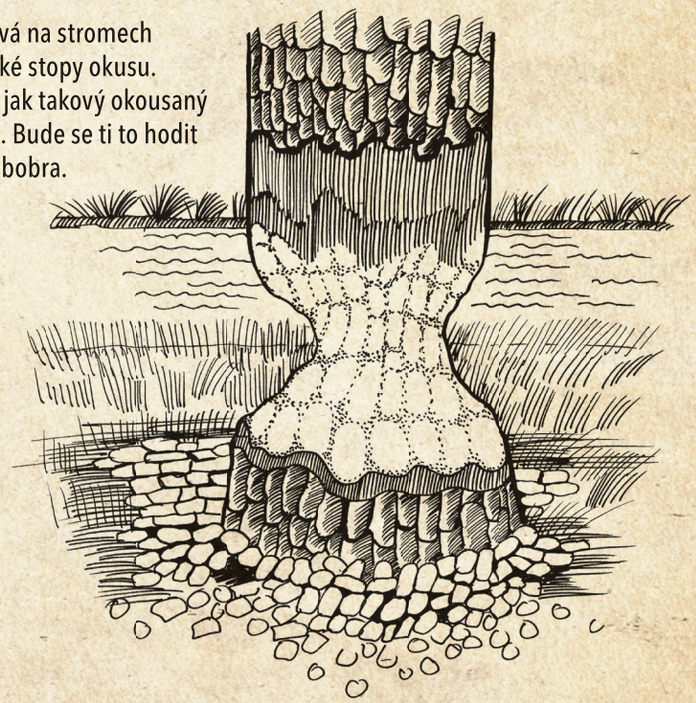
Zjistěte, co cedule označuje. Na co návštěvníky upozorňuje?

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 77

ÚKOL
STOPY BOBRA

Vydejte se směrem k řece. Hledejte stopy, které tu po sobě bobr zanechal. Pokud něco naleznete, zkuste to vyfotit. Nehledáte však jen typické stopy nohou, ale všechna POBYTOVÁ ZNAMENÍ. Těmi mohou být okousané kmeny, bobky, hráze a nory.

Bobr zanechává na stromech charakteristické stopy okusu. Zapamatuj si, jak takový okousaný strom vypadá. Bude se ti to hodit při stopování bobra.

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 30-31 14.04.2022 10:11

Místo pro fotky (nebo nákresy) pobytových znamení bobra

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 32-33 14.04.2022 10:11

KALVÁRIE

„MRAVENČÍ STEZKOU“

Jeden z výletů vás zavede na místo, kterému se říká Brána do Čech. Labe si tu prokousalo cestu Českým středohořím a skála nad řekou už mnohé zažila. Budete pátrat, kde se tu vzaly tři dřevěné kříže, objevíte prastaré hradiště, ale především vás bude zajímat příroda. U lesní cesty, po které půjdete, totiž bydlí miliony pracovitých šestinohých tvorečků.

Jak se na místo dostanete

Na Kalvárii dojdete jedině pěšky. Po žluté z Libochovan, po zelené z Velkých Žernosek nebo z druhé strany z Kamýku. Libochovany mají výhodu vlakové zastávky na trase Litoměřice – Ústí nad Labem, Střekov.

GPS souřadnice

50.5466017N
14.0498247E

Zajímavosti

Kalvárie je skála nad známou labskou soutěskou, které se odedávna říká Porta Bohemica. Nejlepší výhled na řeku je od tří křížů, které tu prý stojí od 16. století. Historie osídlení tohoto místa s perfektní polohou je ještě mnohem delší – už v mladší době bronzové tu stávalo velké hradiště. Zdejší přírodní rezervace chrání skalnaté svahy s mnoha vzácnými rostlinami a kriticky ohroženou ještěrkou zelenou.

Kdy vyrazit

září – prosinec

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 34-35 14.04.2022 10:12

S SEBOU

Terénní oblečení, lupu, tuhé lepidlo, dalekohled.

ÚKOL
POVĚST O TŘECH PANNÁCH

Zaposlouchejte se do pověsti, která možná vysvětluje, kde se na vrchu Kalvárie vzaly tři kříže. Pověst, to je příběh, který si lidé odedávna vyprávěli. Nikdo ale neví, jestli není jen vymyšlený. Můžete mu věřit, nebo nemusíte.

Tři kříže

Tři dívky se kdysi zamilovaly do stejného muže – rytíře z Kamýku. Všechny ho však za manžela dostat nemohly. Nebyly to obyčejné sokyně v lásce, ty tři byly nejlepší přítelkyně. Byly velmi nešťastné a nakonec se smluvily, že když ho nemůžou mít všechny, raději zvolí smrt. Vybraly si vysokou skálu nad řekou a společně se vrhly dolů.

Možná to tak bylo, možná ne. Cestou na Kalvárii vás možná napadne jiný příběh, který by mohl záhadu tří křížů vysvětlit.

Cesta ke třem křížům začíná na křižovatce u autobusové zastávky Kamýk, rozcestí. Vydáte se po zelené turistické značce směr Kalvárie.

ÚKOL
HROMADY JEHLIČÍ

Hned na kraji lesa uvidíte hromady jehličí, které hustě lemují turistickou cestu. Kdo je tu vytvořil?

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 77

ÚKOL
PROHLÍDKA MRAVENIŠTĚ

Prohlédněte si jedno mraveniště zblízka (dávejte ale velký pozor, ať do něj nešlápnete).

1. Zjistěte, z čeho si mravenec lesní své obydlí staví.
2. Kdybychom tu stáli v létě, k mraveništi bychom se vůbec nemohli přiblížit. Proč?
3. Mraveniště můžou být různě velká a mít různý tvar. Často mají na jedné straně mírnější sklon než na druhé. Proč?

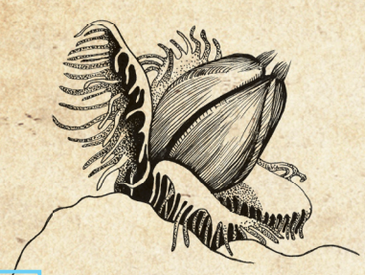
ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 77

ÚKOL
DRUHY STROMŮ

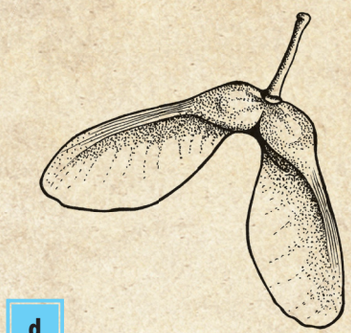
Poznáte všechny druhy stromů, které kolem rostou? Spojte čarou strom a plod, který k němu patří. Čára ale nestačí, musíte dvojice taky pojmenovat.

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 36-37 14.04.2022 10:13

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 77

a

1

d

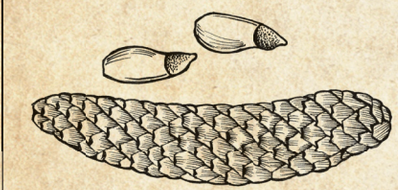

4

2

b

5

e

c

3

f

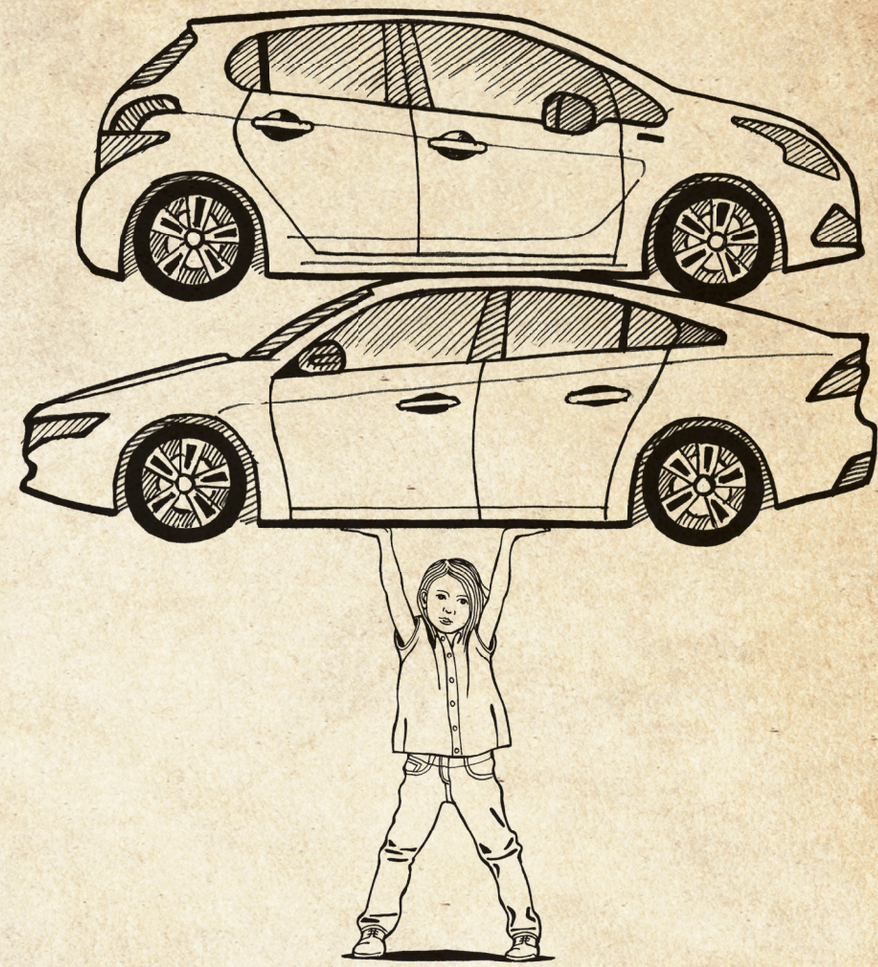

6

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 38-39 14.04.2022 10:14

ÚKOL
KOLIK NOHOU MÁ MRAVENEC?

Pokud uvidíte lézt poblíž mravence, zkuste si ho pořádně prohlédnout. Spočítejte, kolik má nohou. Pak domalujte správný počet nohou do obrázku. Pak tělo na obrázku natřete lepidlem a nalepte na něj přírodní materiál, který mravenec používá pro stavbu mraveniště.

Zajímavosti

Mravenec unese až padesátinásobek své váhy. Pokud byste měli sílu jako mravenec a vážili 40 kilo, dokázali byste unést dvě menší auta.

Pokračujte po zelené turistické značce a cestou si prohlédněte kapličku Navštívení Panny Marie.

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 40-41 14.04.2022 10:14

ÚKOL
ŽLUTÁ ZNAČKA NA STROMĚ

Na stromě u odbočky ke kapličce najdete žlutou značku s označením LT 018. Zjistěte od dospělých, co značka znamená.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 77

ÚKOL
NAJDĚTE PRAVĚKÉ HRADIŠTĚ

Asi půl kilometru od kapličky Navštívení Panny Marie stojí u cesty další, menší kaplička. Jmenuje se po svatém Hubertovi. U ní zahnete prudce doleva. O kus dál sejděte ze zelené značky a pokračujte rovně po cyklotrase. Až vyjdete z lesa, vydejte se po louce doprava na kopec. Jmenuje se Hrádek, a ne jen tak pro nic za nic. Stávalo tu totiž důležité pravěké hradiště. Váš úkol je jasný: najděte jeho zbytky.

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 42-43 14.04.2022 10:15

ÚKOL
POZNEJTE VZÁCNÉHO ŽIVOČICHA

Z Hrádku už je to na Kalvárii kousek. Sejděte zpátky na cestu a vydejte se po žluté značce dolů, směrem k Labi. U cesty najdete informační tabuli Správy CHKO České středohoří. Dospělí vám přečtou, proč je okolí Kalvárie chráněné. Žije zde totiž jeden vzácný živočich. Uhodnete jeho jméno podle fotografie? U cesty také najdete zvláštní stavbu z klád, vyplněnou větvemi a kamením. K čemu slouží?

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 78

ÚKOL
NOVÁ POVĚST

Dorazili jste až ke třem křížům. Vzpomínáte si na pověst, kterou jste si na začátku cesty četli? Nyní máte možnost si příběh převyprávět a přidat mu jiný konec. Nebo vymyslete nějaký úplně nový. Dokážete ho pak překreslit pomocí pouhých čtyř obrázků?

Místo pro namalování příběhu

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 44-45 14.04.2022 10:16

LOVOŠ

„EXPEDICE NA HORU SE DVĚMA VRCHOLY“

Taky vás lákají dálky? Rádi zkoumáte neprobádané končiny? Zdoláváte nepřístupné hory? Tak to se musíte vydat na Lovoš. Má všechno, co má mít: hustý les, suťová pole, skalní stepi, perfektní rozhled. Sbalte si mapu, kompas, dalekohled a staňte se průzkumníky.

Jak se na místo dostanete

Na vrchol Lovoše se dostanete po zelené turistické značce od vlakové zastávky Lovosice-město. Jsou to jen tři kilometry, zato pořádně do kopce. Pokračovat můžete různými směry – my vám doporučujeme zvolit modrou do Oparna a navštívit ještě hrad a jeden ze zdejších mlýnů. Nebo můžete sejít po žluté až do Malých Žernosek.

GPS souřadnice

50.5276125N
14.0180200E

Zajímavosti

Lovoš je jeden z nejvýraznějších vrcholů Českého středohoří. Zvlášť když se k němu blížíte od Prahy, nemůžete ho přehlédnout. Je zajímavý také tím, že má dva vrcholy a každý z nich je tvořen jinou horninou. Hlavní vrchol (570 metrů nad mořem) je čedičový, vedlejší Kybička trachytová. Na vrcholu je chata Klubu českých turistů a plošina s nádherným výhledem do kraje. Svahy Lovoše pokrývá rozlehlý les, najdete tu však také mnoho vzácných květin – například koniklec luční. Pod Lovošem je hluboko zařízlé Opárenské údolí s několika bývalými mlýny a tajuplnou zříceninou.

Kdy vyrazit

duben – červen

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 46-47 14.04.2022 10:17

S SEBOU

Fotoaparát, dalekohled, kompas, mapu okolí, tužku, pastelky nebo slabé fixy.

ÚKOL
LES NA STRÁNÍCH

Svahy Lovoše jsou pokryté rozlehlým lesem. Zkuste ho cestou co nejvíc prozkoumat. Foťte a zapisujte nejčastější druhy stromů. U každého z nich se snažte zapsat, na jakých místech (přírodovědci říkají stanovištích) rostou. Možná zjistíte, že každému stromu vyhovují jiné podmínky. Zapište a vyfoťte také tvar listů, vzhled kůry, a pokud najdete, pak také plody. Až budete scházet do vesnice Oparno, udělejte si zastávku a vyhodnoťte, které tři druhy stromů jsou na Lovoši nejčastější. Jsou mezi nimi také nějaké jehličnaté? Doma potom můžete otevřít atlas stromů a o každém z nich si přečíst něco víc. S určením vám pomohou i obrázky v tomto zápisníku. Pozor! Velká část Lovoše je chráněná jako národní přírodní rezervace a není zde dovolen pohyb mimo značené stezky.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 78

Místo pro zapsání znaků typických stromů Lovoše

ÚKOL
KRESBA LISTŮ

Vyberte nejzajímavější list a zkuste ho nakreslit. Ale ne jen tak halabala, buďte přesní. Sledujte detaily: tvar, barevné odstíny, zoubky, prostě všechno.

Místo pro kresbu listu

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 48-49 14.04.2022 10:17

ÚKOL
TURISTICKÉ ZNAČKY

Na Lovoši se potkávají čtyři turistické značky. Tři z nich mají vodorovný proužek, jedna je trochu jiná. Překreslete je sem a ke každé zapište odkud a kam vede.

Místo pro kresbu 4 turistických značek a jejich popis.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. **78**

ÚKOL
DVA VRCHOLY – ČEDIČ A TRACHYT

Lovoš nemá jen jeden vrchol. Jsou tu hned dva a každý úplně jiný. Ten hlavní je z čediče, vedlejší Kybička, z trachytu. Až budete nahoře, můžete oba druhy hornin prozkoumat.
Vaše úkoly:

1. Zjistěte, co mají čedič a trachyt společného a čím se liší.
2. Odhadněte, podle čeho dostal čedič jméno.
3. Zjistěte, jak obě horniny vznikly. Napoví vám naučné tabule na Lovoši.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. **78**

ÚKOL
DŘÍN OBECNÝ

Na Lovoši roste ne moc známý keř jménem dřín. Vaším úkolem je najít ho a blíže se s ním seznámit. Poznat ho můžete podle červených plodů velikosti olivy. Popište, jaké má listy, jakou kůru. Z knih nebo internetu zjistěte, kdy a jak kvete. Dřín je také často pěstován v zahradách a parcích, kde na konci léta můžete ochutnat jeho výtečné plody. Pozor! V Českém středohoří rostou další dřeviny, jejichž plody nejsou jedlé!

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 50-51 14.04.2022 10:18

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 78

dřín obecný

svída krvavá

trnka obecná

brslen evropský

kalina tušalaj

hloh obecný

skalník celokrajný

bez černý

ptačí zob obecný

růže šípková

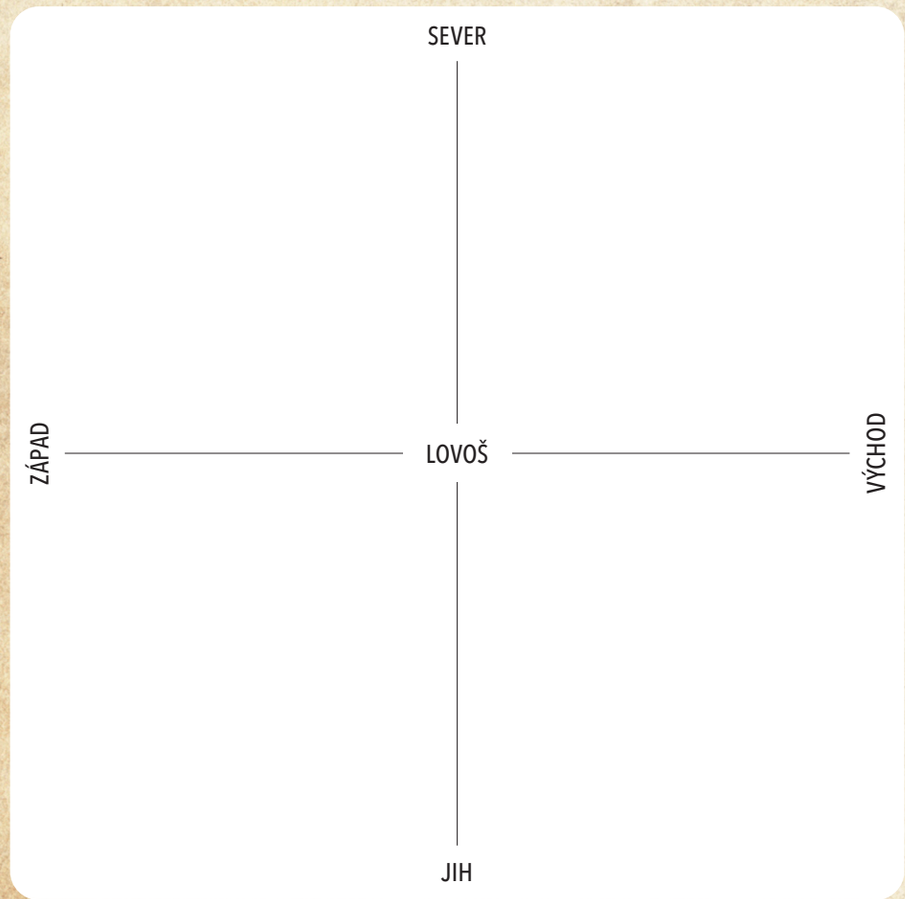
kalina obecná

Poznámka: Z bezu černého je možné bezpečně využít květy. Plody plné vitamínů jsou dobré ke konzumaci až po usušení nebo tepelné úpravě, jinak způsobují zdravotní obtíže. Pozor! Listy i dřevo bezu je jedovaté!

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 52-53 14.04.2022 10:19

ÚKOL
POHLED DO KRAJINY

Výhled z Lovoše je úchvatný. Sopky Českého středohoří, zákrut Labe, Říp, ale také obří chemička a cementárna. Až budete na vyhlídkové plošině, vytáhněte tužku a začněte s pomocí dospělých psát do rámečku pod tímto odstavcem názvy kopců, které jsou z Lovoše vidět. Dbejte na správné vzdálenosti i orientaci vůči světovým stranám. Můžete začít (podle směru hodinových ručiček): Milešovka, Varhošť, Buková hora, Sedlo, Litoměřice, Radobýl, Žernosecké jezero, Říp, Lovosice, cementárna Čížkovice, Házmburk, Košťálov, Boreč.

ÚKOL
OKOLNÍ VRCHOLY

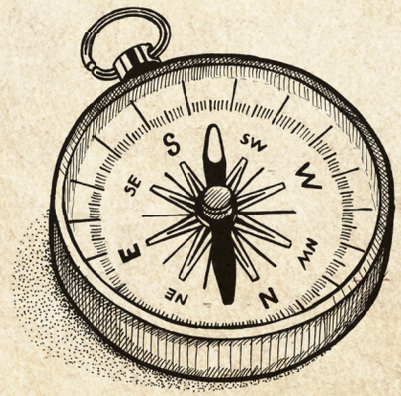
Zjistěte, které z okolních kopců jsou vyšší než Lovoš. Můžete to odhadnout pouhým okem, ale nezapomeňte to ověřit v mapě. Najdete jich aspoň pět? Výborně. A už můžete začít plánovat další výlet!

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 78

ÚKOL
KOMPAS

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 78

Ještě čtyři úkoly pro váš kompas.
Na kterou světovou stranu od Lovoše leží:
1. Žernosecké jezero
2. Říp
3. Prackovický lom nad dálnicí D8

Jak se jmenuje nejbližší kopec směrem na jihozápad?

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 54-55 14.04.2022 10:20

RADOBÝL

„ZA INSPIRACÍ UMĚLCŮ“

Radobýl zná snad každý. Vykousnutý tvar, kříž na vrcholu a dole údolí řeky Labe. Není divu, že tento kopec přitahuje všechny typy turistů a mezi nimi také umělce. Malíře, fotografy a dokonce i básníky. Pojďte si na ně zkusit zahrát.

Jak se na místo dostanete

Když na Radobýl, tak od Žalhostic! Z vlakové zastávky vede žlutá značka a na vrchol jsou to jen dva kilometry. Nemusíte jít pořád jen po žluté. Až přijdete k čedičovému lomu, dejte se doprava a vyzkoušejte uzoučkou horskou stezku. Pozor, jen pro odvážné! Nahoře pak máte dvě možnosti. Buď se vrátit stejnou cestou do Žalhostic, nebo se nechat po žluté dovést až do Litoměřic. Jsou to sice další čtyři kilometry, ale z kopce a stojí za to.

GPS souřadnice

50.5303778N
14.0932853E

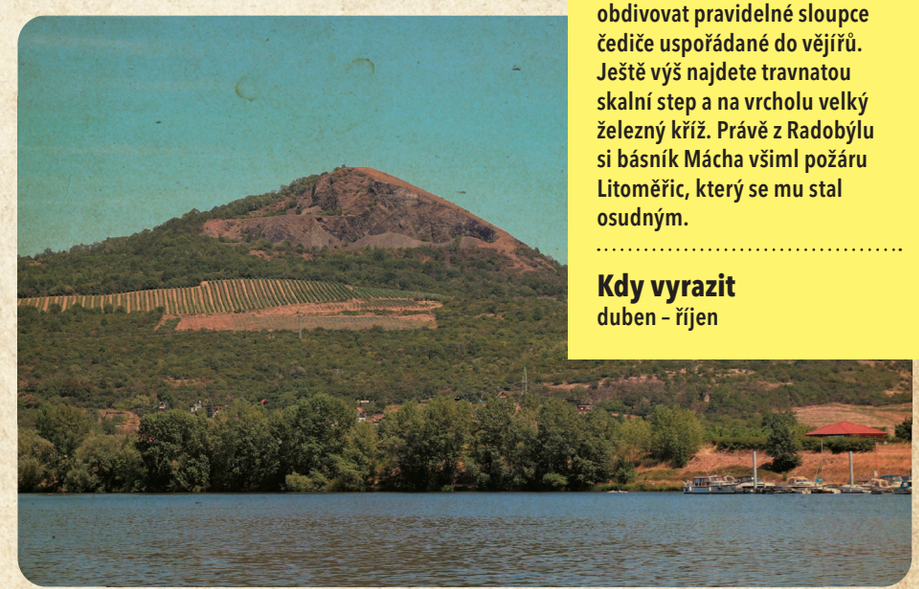

Zajímavosti

Radobýl nepřehlédnete. Není vysoký (jen 399 metrů nad mořem), je však ideálně posazený v zatáčce Labe mezi Litoměřicemi a Lovosicemi. Ve starém kamenolomu můžete obdivovat pravidelné sloupce čediče uspořádané do vějířů. Ještě výš najdete travnatou skalní step a na vrcholu velký železný kříž. Právě z Radobýlu si básník Mácha všiml požáru Litoměřic, který se mu stal osudným.

Kdy vyrazit

duben – říjen

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 56-57 14.04.2022 10:21

S SEBOU

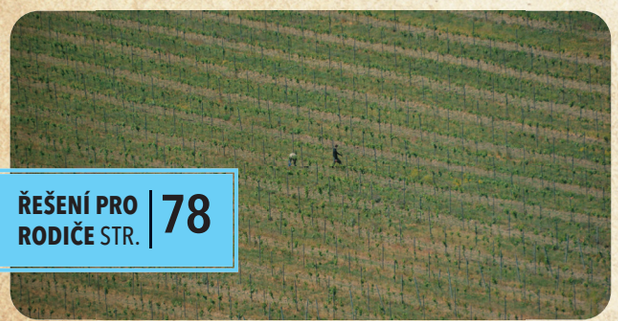
Šátek, chytrý telefon nebo kameru, dalekohled, tužku.

ÚKOL
ZELENÝ TUNEL

Umělci jsou citlivější než jiní lidé. Vnímají krásu a vidí ji v místech, kudy ostatní jen tak projdou. Zkusíte to i vy? Při stoupání na Radobýl narazíte na několik „zelených tunelů". Cesta je tu lemovaná křovím a člověk si tu může na chvíli připadat jako v džungli. Postavte se na začátek „tunelu". Kdo chce, může si zout boty a svléknout se do půl těla. Pak vyražte, po jednom. Zkuste si o samotě vnímat kamenitou cestu, studený vzduch a bohatý život v okolí. Na konci se na chvíli zastavte a nechte to všechno v sobě doznít. Jaké to bylo? Jak jste se cítili? Povíte o tom ostatním?
Při cestě bosky se pozorně dívejte na zem. Střepy tu většinou nebývají, ale i kamínky a větvičky občas umí pěkně píchnout. Buďte opatrní!

ÚKOL
CO TU ROSTE?

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 78

Asi půl kilometru od trati přijdete na volné prostranství. Žlutá značka tu uhýbá doprava. Kousek nad vámi rostou zajímavé keříky v rovných řádcích. Jděte se podívat blíž a zjistěte, co tu lidé od dob Karla IV. pěstují.

ÚKOL
ZVUKY

Na volném prostranství se můžete na chvíli posadit a zaposlouchat se? Poslouchejte se zavřenýma očima, snažte se rozpoznat a pojmenovat různé zvuky, které k vám doléhají. Rozdělte je na dvě skupiny: příroda a civilizace. Kterých je víc? Které jsou nejvýraznější? Které jsou příjemné a které nepříjemné?

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 58-59 14.04.2022 10:23

ÚKOL
CHVÍLI POSLEPU

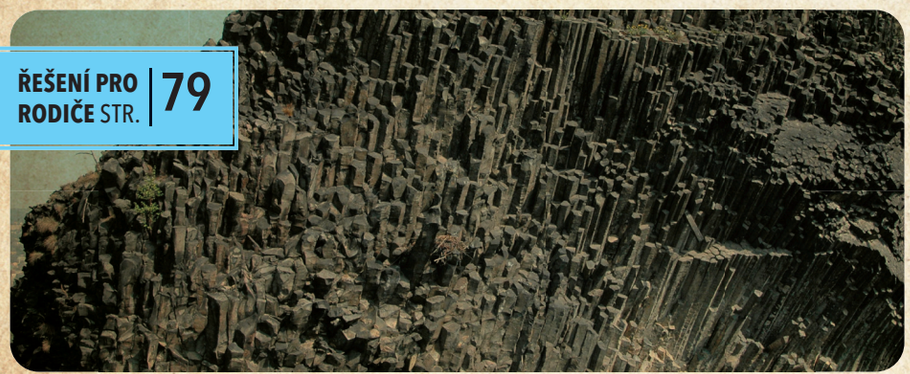
Kdo se chce ještě více sblížit s okolní přírodou, může i příští úsek cesty projít poslepu. Stačí stáhnout kapuci nebo kolem očí uvázat šátek. Dospělý vás vezme za ruku a povede. Projdete takhle celý úsek od vinice až ke kamenolomu?

ÚKOL
OZVĚNA V KAMENOLOMU

Přišli jste na velkou plošinu, takzvané plato, která tu zbyla po těžbě čediče. Nad vámi je velká černá stěna a vy máte příležitost vyzkoušet parádní ozvěnu. Vyberte píseň, která se sem podle vás nejlépe hodí, a spusťte. Je vás víc? Zkuste vícehlas! Když si při zpěvu natočíte video, zůstane vám veselá památka na tento výlet.

ÚKOL
KAMENNÉ SLOUPCE

Těžba kamene tu odkryla jednu zajímavost: pravidelné sloupce čediče. Spočítejte, kolik stěn sloupce mají. Potom se na ně podívejte z větší dálky. Dohromady tvoří obrazec, který připomíná jeden důležitý doplněk pro každou nóbl dámu. Který? Co vám připomínají další skalní útvary v Českém středohoří?

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 79

ÚKOL
HORSKÁ TÚRA

Z plošiny, která vznikla těžbou kamene, vede vpravo nenápadná pěšinka. Když se po ní vydáte, budete si za chvilku připadat jako ve velehorách. Kolem vás je travnatá horská step, civilizace hluboko pod vámi a nahoře už jen nebe. Jděte opatrně, po jednom a dívejte se pod nohy. Než se vám povede vystoupat na vrchol, zkuste se zasnít a představit si, že jste ve slovenských Tatrách. Až se pak vrátíte domů, můžete začít plánovat cestu. Jak dlouho trvá cesta vlakem z Prahy do Popradu? Jak se jmenuje nejvyšší hora Vysokých Tater? Kolik metrů měří?

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 79

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 60-61 14.04.2022 10:24

ÚKOL
DOTEK DIVOČINY A CIVILIZACE

Okolí Radobýlu je opravdu pestré. Na jednu stranu města, továrny, obrovské lány polí. Na druhou divočina Českého středohoří. Během cesty na vrchol si vyberte dva nejsilnější krajinné výjevy. Jeden přírodní, druhý z civilizace. Tyto výjevy si můžete i vyfotit. Po návratu domů zkuste přenést své vzpomínky na papír. Jak to uděláte, bude jen na vás. Můžete zkusit nějakou novou výtvarnou techniku.

ÚKOL
NAPIŠTE ROMANTICKOU BÁSEŇ

Radobýl se stal místem posledního výletu slavného romantického básníka Karla Hynka Máchy. Až budete na vrcholu, nechte se inspirovat a pokuste se napsat romantickou báseň o zdejší krajině. Zvládnete osm veršů? Ve své básni použijte slova: Radobýl, Labe, skála, kříž, Čechy, Litoměřice.

Místo pro báseň

HÁDANKA NA ZÁVĚR

Přímo pod vámi je veliké jezero s několika ostrovy.
Uhodnete, jak vzniklo? Máte tři možnosti:
a) Kdysi dávno ho tu vytvořil ledovec.
b) Zatopením jámy po těžbě štěrkopísku vodou.
c) Rozlitím řeky Labe při stoleté povodni.

ŘEŠENÍ PRO RODIČE STR. 79

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 62-63 14.04.2022 10:24

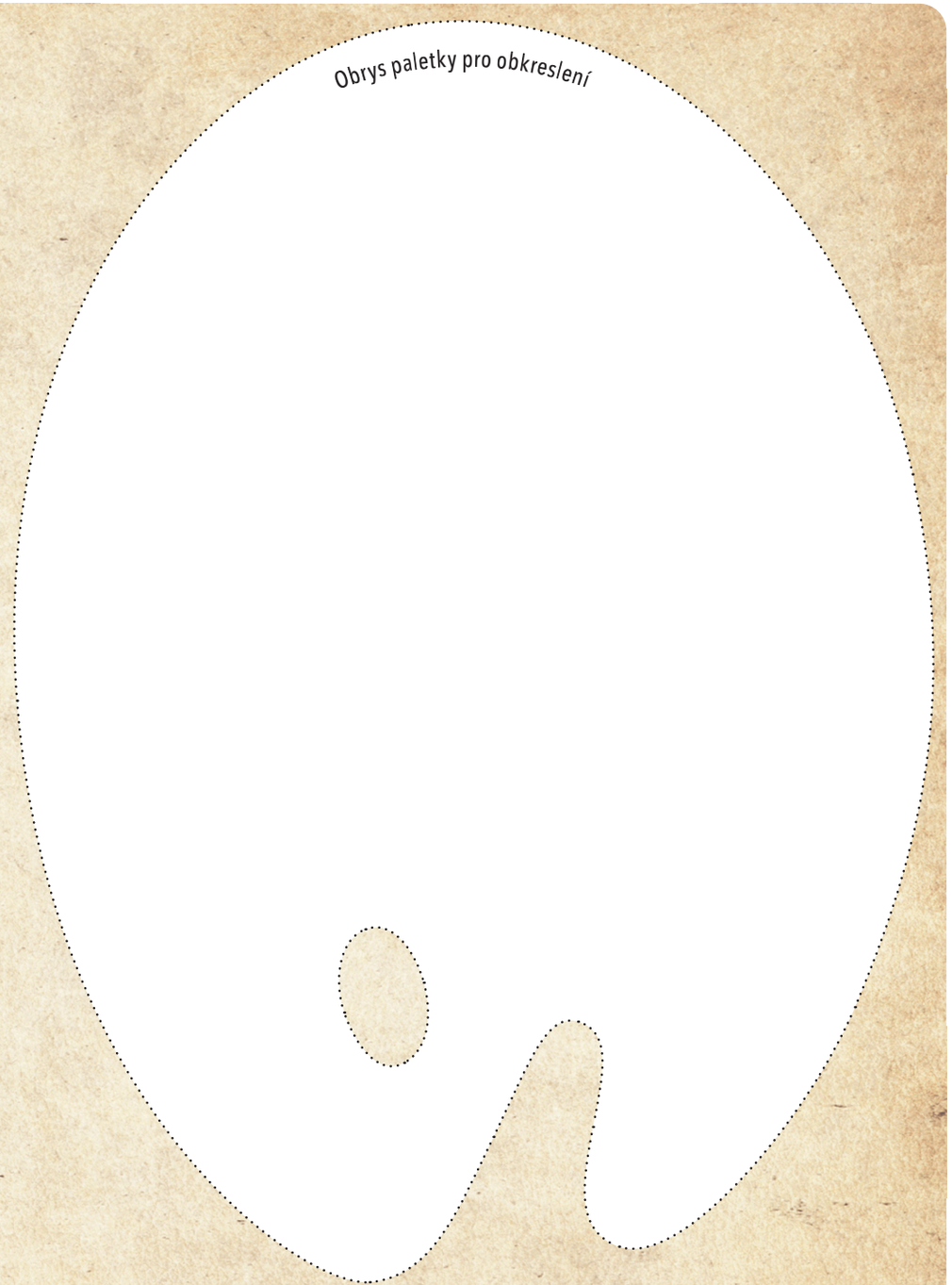
AKTIVITY, KTERÉ SI MŮŽETE SPOLEČNĚ ZKUSIT KDEKOLIV V PŘÍRODĚ

JARO

MALÍŘSKÁ PALETKA

Příroda na jaře září všemi barvami. Zahrajte si chvíli na malíře. Místo štětce a barev však použijete přírodniny.

Využijte zápisníku, nebo si doma obkreslete paletku na tvrdý papír, vystřihněte a opatřete oboustrannou lepící páskou. V přírodě pak odlepte horní žlutý kryt. Na svou paletku můžete nalepit všechno, co kolem sebe najdete – kromě živočichů a chráněných rostlin.

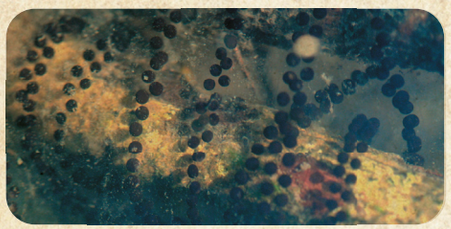

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 64-65 14.04.2022 10:24

JAK ROSTOU?

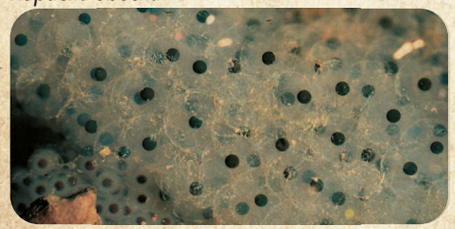
Příroda má na jaře hodně napilno. Ze země se snaží vyrašit nové rostliny, stromy začínají obrůstat listím, zvířatům se rodí a líhnou mláďata. Zaměřte se na jednoho velmi zajímavého živočicha. Je to výborný plavec, který se dokáže skvěle potápět. Ani pohyb na souši mu nevadí. Už víte? Ano, je to žába.

V naší přírodě žije 13 druhů žab. Samičky kladou do mokrého prostředí vajíčka. Podle tvaru snůšky se dá poznat, kterému druhu žab patří. Zkuste za pomoci knih, nebo internetu, přiřadit snůšky vajíček k dospělcům.

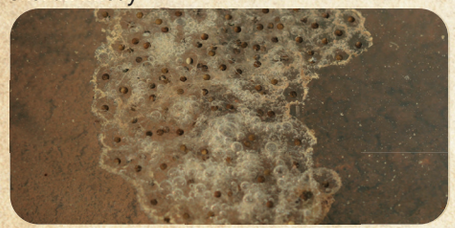

Ropucha obecná

Skokan hnědý

Skokan skřehotavý

Zkuste najít i v přírodě žabí vajíčka. Ideální měsíc pro hledání je duben. Můžete místo navštěvovat pravidelně a sledovat, co se s vajíčky děje.

POZOR! Vajíčka si jen prohlédněte a nikam nenoste. Všichni naši obojživelníci jsou chráněni zákonem.

BYLINKOVÉ ČAROVÁNÍ

Na jaře vše raší, pučí a zelená se. Mezi všemi rostlinami se zaměřte na jednu, kterou určitě znáte. Na kopřivu dvoudomou. Pokud na výletě jarní přírodou narazíte na velký porost kopřiv, můžete je využít.

POZOR! Kopřiva nás ale může popálit. Nejprve zjistěte, čím to je. Zkuste opatrně utrhnout jednu rostlinku a podívat se jí na spodní stranu listu. Pokud máte lupu, využijte ji. Najdete zde takové chloupky. Ty jsou plné tekutiny, která se při dotyku dostane na kůži a způsobí nepříjemné pálení. Pokud se kopřiva chvíli povaří ve vodě nebo se ususší, požahání nehrozí. Můžeme pak bez obav z bylinky vytvořit chutný salát, nádivku, čaj nebo oplach na vlasy.

Nasbírejte pomocí rukavic do košíku listy kopřivy. Doma je na volně rozprostřeném papíru usušte a pak skladujte v látkových pytlících na vzdušném místě. Pod dohledem dospělých si pak můžete dělat výborný čistící kopřivový čaj.

Čaj z kopřivy slouží pro očistu těla. Stačí zalít 1 lžíci sušené kopřivy litrem horké vody a nechat 4 minuty louhovat. ALE POZOR! Pijte maximálně 3x denně po dobu 2 týdnů.

Zajímavost: Kopřiva je důležitá živná rostlina, například pro housenky babočky kopřivové, babočky pavího oka nebo babočky admirála. Zkuste si vyhledat v encyklopedii nebo na internetu, jak tito motýli vypadají a jednoho z nich namalujte.

Místo pro kresbu motýla

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 66-67 14.04.2022 10:25

LÉTO

BAREVNÁ ŠKÁLA

Zkuste si vytvořit barevnou škálu letní přírody. Co k tomu potřebujete? S rodiči můžete navštívit prodejnu s barvami a požádat o vzorník barev, který už v obchodě nepoužívají. Vzorník s sebou vemte do přírody. Pokuste se najít malé kousky přírodnin, které svou barvou připomínají barvu na vzorníku. Naleznete celou barevnou škálu? Pokud nechcete v přírodě nic trhat, postačí, pokud vzorník budete jen přikládat a porovnávat objevené přírodní barvy. Nezapomeňte i na barvu letní oblohy!

VŮŇOVÝ KOKTEJL

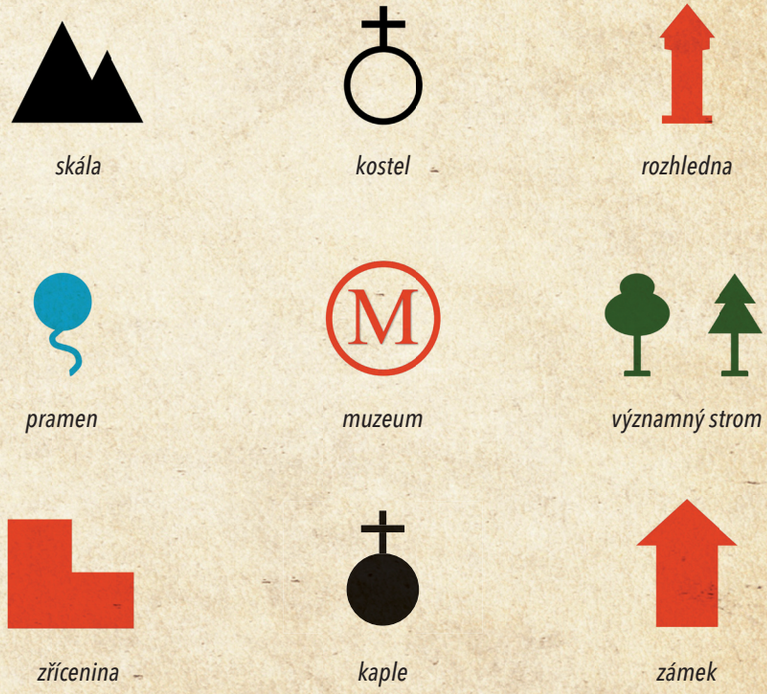
Pojďte si namíchat letní koktejl. Nebudete ale využívat vodu ani limonády. Zkusíte použít úžasné vůně přírody. Z domova si přineste každý svůj kelímek. Vyberte si místo, které máte v přírodě rádi a začněte míchat. Do kelímku vhazujte malé kousky přírodnin, které vám svou vůní připadají zajímavé. Pro silnější vůni můžete přírodniny rozmačkat mezi prsty. Míchání koktejlů trvá tak dlouho, dokud nebudete se svou vůní spokojení. Pak si své vůně navzájem představte. Můžete jim vymyslet i jména. Co třeba „letní snění"?

PROCHÁZKA LESEM TROCHU JINAK

Stačí malé dámské zrcátko a hned v lese zažijete něco, co jste ještě nezažili. Najděte si lesní cestu, kterou dobře znáte. Postavte se na ní. Jednu ruku zvedněte před sebe a pokrčte ji s dlaní otočenou vzhůru. Na dlaň položte zrcátko tak, abyste viděli přírodu nad sebou. A vydejte se na cestu. Opatrně našlapujte a sledujte pouze to, co se děje nad vámi. Uvidíte koruny stromů, ptačí hnízda, nebe… Je to obtížné? Požádejte rodiče, aby vás cestou vedli. Vy se pak můžete plně věnovat pozorování okolí v zrcátku.

TAJEMSTVÍ MAP PODRUHÉ

Víte co skrývá pod symboly v turistických mapách? Najděte v mapě Českého středohoří následující symboly a zkuste o vyznačených bodech zjistit více.

skála *kostel* *rozhledna*

pramen *muzeum* *významný strom*

zřícenina *kaple* *zámek*

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 68-69 14.04.2022 10:25

PODZIM

PŘÍRODNÍ VITRÁŽE

Na podzim se listy zbarví do nádherných odstínů. Zkuste si krásu barev přenést do svého domova. Vytvoříte si svou vitráž (mozaiku), kterou zavěsíte do okna svého pokoje. Pokud máte doma starou krabici od bot, nevyhazujte ji. Bude se hodit. Z víka krabice vystřihněte rámeček pro vaší mozaiku. Pokud potřebujete pomoc, poproste někoho z dospělých.
Do celého vnitřního prostoru rámečku postupně nalepte širokou průsvitnou lepicí pásku. Snažte se, ať nezůstane sebemenší škvírka.
Na lepicí stranu můžete přikládat a vlepovat listy různých velikostí i barev. Pokud budete mít plochu celou pokrytou, udělejte na rámečku z provázku poutko a zavěste do okna. Těšte se! Až na nebi vysvitne slunce, udělá z vaší vitráže umělecké dílo.

LANDART

A zase se z vás stanou umělci. Nebudete k tomu potřebovat nic z domova. Najděte jen místo, ideálně les, kde je spoustu barevného listí, šišek, klacíků, suché trávy, lesních plodů apod. Vytvořte z toho všeho na zem přírodní mandalu nebo jiný obrazec. Dospělý vám může na zem předkreslit tvar mandaly a vy už jen doplňte přírodniny. Před odchodem své dílko rozeberte, ať neruší podobu místa.

TAJEMSTVÍ MAP PODRUHÉ

V mapách jsou některá území zvláštně ohraničena. Najdete takové plochy v turistické mapě Českého středohoří?

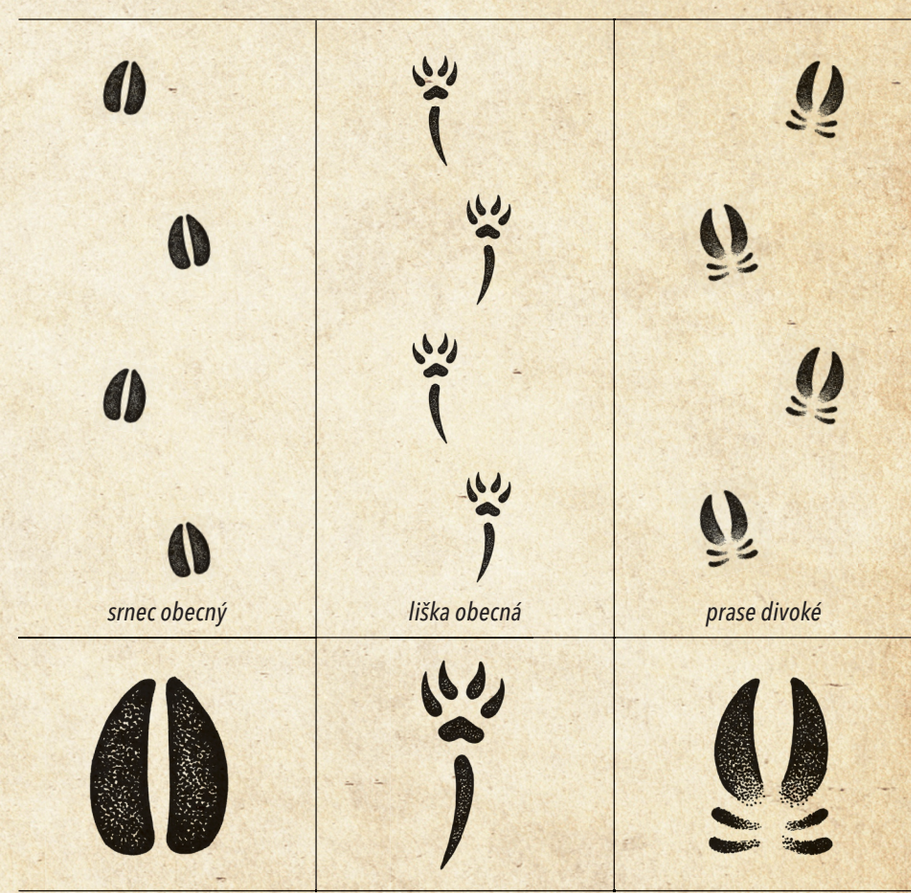
hranice lomu *hranice přírodní památky nebo rezervace* *obora*

ZIMA

ZIMNÍ STOPOVÁNÍ

Pokud nás zima obdaří nadílkou sněhu a trochou mrazivého počasí, je to pravý čas vyrazit ven a zkusit podle stop určit jakému zvířeti patří.

Než do přírody vyrazíte, měli byste některé stopy ve sněhu nebo v blátě umět poznat. Který živočich je tu zanechal?

srnec obecný *liška obecná* *prase divoké*

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 70-71 14.04.2022 10:26

pes domácí

kočka domácí

zajíc polní

veverka obecná

jezevec lesní

kuna skalní

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 72-73 14.04.2022 10:27

Pokud už teď poznáte, která stopa ke kterému zvířeti patří, můžete vyrazit do přírody.

V případě, že zvíře prošlo blátem, můžete jeho stopu odlít. Budete potřebovat sádru, misku, vodu do PET lahve, lžíci, sáček.

Venku hledejte stopy zvířat. Podařilo se? Odlitek stopy uděláte následovně. Nalijte do misky trošku vody, pomalu sypte sádru a míchejte, dokud nevznikne hmota podobná těstu na palačinky. Sádrovou kaši vylijte do nalezeného otisku. Teď musíte chvilku počkat, než sádra ztvrdne. Pak ze země opatrně lžící vykrojte odlitek. Klidně i s kusem okolní hlíny. Uložte si odlitek do sáčku a odneste domů. Doma pak lehce odstraňte zbytky zaschlé hlíny a odlitek stopy je na světě!

Už víte čí stopa je? Zkuste o zvířeti, které stopu zanechalo, s rodiči něco dalšího zjistit.

SPRÁVNÉ LOJOVÉ KRMÍTKO

V chladných obdobích je dobré pomoci ptákům s přikrmováním. Vyrobte proto lojovou kouli, která v přírodě nezanechá umělohmotnou síťku, jak to bývá po těch koupených v obchodech.

Co k tomu potřebujete? Nádobu, která určí tvar a velikost lojové koule. Roztavený lůj nebo nesolené sádlo. Semínka slunečnice a drcené vlašské nebo lískové ořechy. Kousek provázku na zavěšení.

Do nádoby nasypte všechny připravené dobroty pro ptáčky. Směs zalijte roztaveným tukem. Oba konce provázku ponořte do nádoby se směsí a tukem, aby se po zatuhnutí hmoty vytvořilo poutko na zavěšení. Po ztuhnutí vyklopte lojovou kouli z nádoby a pověste jí někam, kde můžete sledovat přilétající ptáky. Zrníčka, která odpadnou, mohou sezobnout další ptáčci. Vytvořenou hmotou je možné plnit skořápky kokosových ořechů, staré keramické květníky nebo s ní lze obalit borové šišky.

Zkuste s rodiči poznat všechny druhy ptáků, kteří přiletěli k vaší lojové kouli.

Namalujete některého z nich? Zkuste se o něm i něco zajímavého dozvědět.

Místo pro kresbu ptáka na lojové kouli

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 74-75 14.04.2022 10:27

ÚKOL	ŘEŠENÍ PRO RODIČE
STR. 6 **ZMAPUJTE OSTROV**	Pro větší motivaci dětí a rozvoj jejich fantazie bude vhodné, pokud dětem před lávkou zavážete oči. Pomalu a opatrně převedete děti na druhou stranu lávky na ostrůvek k ohništi s lavičkami. Tam jim řeknete, že se nachází na tajemném ostrově, který je možná opuštěný. Jejich úkolem bude celý ostrov prozkoumat. Doporučená trasa pro malé trosečníky je po břehu kolem celého ostrova proti směru hodinových ručiček.
STR. 7 **POZNEJTE STROMY A KEŘE**	Každý druh stromu potřebuje jiné podmínky (množství podzemní vody, druh půdy, nadmořská výška). Proto na ostrově s vlhkou a písčitou půdou najdeme především topoly a vrby.
STR. 10 **SPOČÍTEJTE KACHNY**	Rozdílům ve vzhledu se říká pohlavní dimorfismus. Samička potřebuje být v období hnízdění (tedy když sedí na vejcích) nenápadná kvůli predátorům. Samec se výrazně zbarvuje v období rozmnožování, ale v létě má podobnou barvu jako samička. Pak je můžeme rozlišit podle barvy zobáku. Samci ho mívají světlejší, tmavě žlutý, samičky tmavší, oranžový.
STR. 11 **SEZNAMTE SE S MORČÁKEM**	Morčák je o něco větší než kachna. Především samička morčáka má na hlavě výraznou chocholku. Morčák má na těle více bílé barvy než kachna. Patrný rozdíl je také ve tvaru zobáku.
STR. 12 **JAK SPRÁVNĚ KRMIT LABUTĚ?**	~~Dort, chleba, rohlík, lojová koule~~, hlávkový salát, zeleninové odřezky, ~~knedlík.~~ Labutím ani jiným vodním ptákům nedávejte žádné upravované lidské jídlo. Působí jim zažívací problémy a v některých případech i smrt.
STR. 14 **ROZHLÉDNĚTE SE PO OKOLÍ**	Radobýl / Lovoš.
STR. 21 **JAK JE VYSÍLAČ VYSOKÝ**	Výška vysílače je 223 m.

ÚKOL	ŘEŠENÍ PRO RODIČE
STR. 22 **CO ROSTE NA ZEMI**	1 – jeřáb ptačí 2 – jetel luční 3 – javor babyka 4 – buk lesní 5 – lipnice luční 6 – bojínek luční 7 – srha říznačka 8 – zvonek luční 9 – kopretina bílá 10 – čekanka obecná
STR. 28 **ČÍM SE ŽIVÍ BOBR**	Bobr je býložravec, živí se rostlinnou stravou. Správné odpovědi: vrba (lýko a větvičky), tráva, topol (lýko a větvičky), kukuřice.
STR. 31 **CEDULE S VLASTNÍ STŘÍŠKOU**	Cedule označuje „přírodní památku". Je to zákonem chráněné maloplošné území s regionálním významem. Do roku 2020 jich bylo v ČR vyhlášeno 1556. Významnější maloplošná chráněná území se nazývají „národní přírodní památky".
STR. 36 **HROMADY JEHLIČÍ**	Jedná se o mraveniště mravence lesního *(Formica rufa L.)*, který je velmi užitečný, protože spořádá velké množství lesních škůdců a přírodního odpadu. Obývá jehličnaté i listnaté lesy.
STR. 37 **PROHLÍDKA MRAVENIŠTĚ**	1. Z jehličí a klacíků. Větší část mraveniště je ale skrytá pod zemí. 2. Kvůli čilému ruchu kolem mraveniště. Každým krokem bychom pošlapali desítky mravenců. 3. Mraveniště mívá mírnější svah (= větší plochu) směrem k jihu, tedy ke slunci. Je to samozřejmě kvůli akumulaci tepla.
STR. 38 – 39 **DRUHY STROMŮ**	Správné dvojice: 1f – borovice lesní, šiška 2e – líska obecná, oříšek 3a – buk lesní, bukvice 4b – dub letní, žalud 5c – smrk ztepilý, šiška 6d – javor mléč, nažka
STR. 42 **ŽLUTÁ ZNAČKA NA STROMĚ**	Jedná se o „bod záchrany". Tyto tabulky bývají umístěné v terénu a pomáhají lokalizovat turistu v nesnázích. Pokud byste odtud volali na tísňovou linku (jen v případě nutnosti!), uvedete kód (zde LT 018) a záchranáři budou přesně vědět, kde vás mají hledat.

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 76-77 14.04.2022 10:27

ÚKOL	ŘEŠENÍ PRO RODIČE
STR. 44 **POZNEJTE VZÁCNÉHO ŽIVOČICHA**	Ještěrka zelená Pozor: V České republice je chráněná jako kriticky ohrožený druh. Je tedy zakázán její odchyt, chov v zajetí a prodej. Chráněna jsou i její vývojová stádia a prostředí, ve kterém žije. Pokud ještěrku uvidíte, rozhodně ji nechytejte. Stavba se jmenuje plazník a slouží jako úkryt a zimoviště pro plazy a obojživelníky.
STR. 48 **LES NA STRÁNÍCH**	Nejčastější druhy stromů na Lovoši: buk, dub, habr.
STR. 50 **TURISTICKÉ ZNAČKY**	Zelená – z Lovosic na Lovoš Modrá – z Lovoše na Milešovku Žlutá – z Malých Žernosek přes Lovoš na Košťálov Naučná stezka Lovoš (šikmý zelený pruh) – z Malých Žernosek na Lovoš.
STR. 51 **DVA VRCHOLY – ČEDIČ A TRACHYT**	1. Čedič je tmavě šedý, někdy až do černa. Trachyt je šedý, s nádechem zelené. Ale pozor, i trachyt někdy bývá na povrchu kvůli znečištěnému ovzduší téměř černý. Jeho skutečnou barvu najdete nejlépe na úlomcích. 2. Čedič – očouzený, tmavý kámen. Trachyt – světlý kámen, který se štípe do ostrých tvarů. 3. Oba patří mezi výlevné vyvřeliny. To znamená, že pocházejí z lávy, ztuhlé na povrchu Země.
STR. 52 **DŘÍN OBECNÝ**	Listy – protáhlé, vejčité, na konci špičaté. Kůra – tmavě hnědá s tenkými šupinami. Květy – drobné, žluté, v březnu a dubnu.
STR. 55 **OKOLNÍ VRCHOLY**	Po směru hodinových ručiček: Milešovka, Kletečná, Varhošť, Dlouhý vrch, Sedlo, Solanská hora, Lipská hora, Lhota.
STR. 55 **KOMPAS**	1. východ 2. jihovýchod 3. sever Boreč
STR. 58 **CO TU ROSTE?**	Vinnou révu.

ÚKOL	ŘEŠENÍ PRO RODIČE
STR. 60 **KAMENNÉ SLOUPCE**	Sloupce jsou nejčastěji pěti- nebo šestiboké. Dohromady připomínají vějíř. V Českém středohoří nalezeneme další podobné útvary. Nejznámější je Panská skála v Práchni (připomíná varhany), Vrkoč ve Vaňově (připomíná vlasy spletené do copu) a netypická Dubí hora nedaleko Konojed (připomíná do sloupců narovnané bochníky chleba).
STR. 61 **HORSKÁ TÚRA**	Přímým vlakem se to dá zvládnout za 6 hodin a kousek. Nejvyšší hora se jmenuje Gerlachovský štít a měří 2655 metrů nad mořem.
STR. 63 **HÁDANKA NA ZÁVĚR**	b).

DALŠÍ BEZVA NÁPADY NA AKTIVITY VENKU NAJDETE V TĚCHTO KNÍŽKÁCH:

HRY Z LESNÍ ŠKOL(K)Y.
J. Worroll a P. Houghton,
Nakladatelství Kazda.

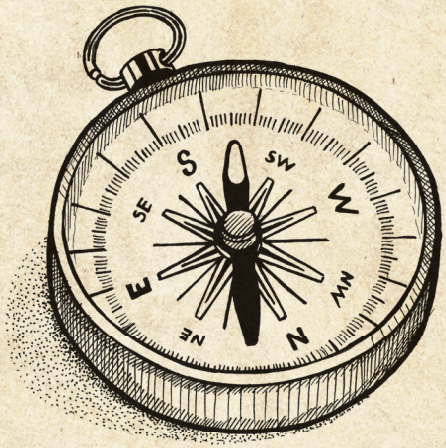
KDOPAK TU BĚŽEL?
S. Ernsten, Ch. Henkel,
Nakladatelství Kazda.

JDEME DO PŘÍRODY: JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA.
Muzeum Říčany.

ZÁPISNÍK MALÉHO ZÁLESÁKA.
M. Honzů, M. Procházková,
Nakladatelství FRAGMENT.

www.hrajemesivenku.cz
www. jdeteven.cz
www.rodicevitani.cz

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 78-79 14.04.2022 10:27

Vydala AOPK ČR, RP SCHKO České středohoří v rámci projektu LIFE16 NAT/CZ/000639 financovaného Evropskou unií a Ministerstvem životního prostředí. Za obsah odpovídá Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Obsah nereprezentuje názor MŽP a EK | **Text:** SEVER Litoměřice o.p.s. **Editor:** O. Nitsch a kol. | **Foto:** L. Benešová, O. Nitsch, M. Jun, O. Dračka, M. Porteš, M. Vlček, J. Bohdal, K. Vyskočil, D. Boura, V. Vlačiha, Š. Kopecká, J. Ptáčková, L. Čolobentičová | **Grafická úprava a kresby:** J. Szedlák | **Mapy:** © AOPK ČR – ochrana přírody a krajiny **Vydání:** první | **ISBN:** 978-80-7620-065-4

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ČESKÉ STŘEDOHOŘÍ

NATURA 2000

Life

Ministerstvo životního prostředí

SEVER

Zapisnik_maleho_objevitele_14_4_2022.indd 80 14.04.2022 10:28